

GOŃNIEC

Cena 30 hal.
egzemplarza

PRENUMERATA

W KRAKOWIE:

miesięcznie . . . 7 Kor. 50 hal.
kwartalnie . . . 22 " 50
Za odosłanie do domu 1 Kor. 50 hal.
miesięcznie.

NA PROWINCYI:

miesięcznie . . . 9 Kor. — hal.
kwartalnie . . . 27 " — "

OGŁOSZENIA:

Za wiersz nonpareilowy jednołam. przy
jednorazowym umieszczeniu 50 hal.;
przy większej ilości umieszczeń 40 h.
Nadesłane 1 Kor. 50 h.
Po kronice 8 " —

Drobne ogłoszenia 15 hal., matrymo-
nialne i korespondencya 20 hal., od
słowa.

Rękopisów redakcyja nie zwraca.

KRAKOWSKI

wychodzi codziennie nie wyłączając niedziel i świąt.

Redakcyja i administracyja: Kraków, ulica Dunajewskiego 7. — Telefon Nr. 2502. — Biuro miastowe
administracyji: ulica Karmelicka Nr. 16.

Rok I.

Kraków, czwartek 24. października 1918.

Nr. 114.

Ameryka uznaje niepodległość Polski.

(Telegram własny „Gońca Krakowskiego”)
Haga, 23 października.

(1) W senacie w Waszyngtonie wniesiono

wniosek uznania niezawisłości Polski i udziele-
nia nowemu państwu polskiemu pomocy Ame-
ryki.

O powrót pułków polskich do kraju i zaniechanie powoływań do wojska.

Wiedeń. (B. K.) Między interpelacyami, wnie-
sionemi w parlamencie, znajdują się zapytania
w sprawie przeniesienia południowo-słowiań-
skich i polskich pułków do ich ojczyzny, w spra-
wie odwołania austro-węgierskich dywizyj z fron-

tu zachodniego, w sprawie przeniesienia żołnie-
rzy, znajdujących się w obcych szpitalach do
szpitali kraju ojczystego, w sprawie zaniechania
powoływań do wojska, w sprawie rozwiązania
kompanii robotniczych.

Lądowanie wojsk koalicyjnych na Krymie.

(Telefonem od kor. „Gońca Krakowskiego”).
Lwów, 23 października.

Kurier, który przybył tu wczoraj z Kijowa,
przywiózł wiadomość, że okręty koalicyjny fakty-
cznie znajdują się na Czarnym morzu i że od-

działy wojsk koalicyjny zamierzają lądować na
Krymie, aby się połączyć z wojskami generała
Denikina. Jak słyhać Odessa będzie lądachwila
opróżniona z wojsk austriackich. Wojska koali-
cyjny zajęły także całą deltę Dunaju.

O rozwiązanie sojuszu z Niemcami i natychmiastowy pokój.

„Działajcie, albo ja będę działać!”

Budapeszt. (B. K.) W sejmie węgierskim
poseł Michał Karolyi uzasadniał wniosek na-
tychmiastowego wzięcia pod obrady projektu
ustawy o utworzeniu niezawisłego państwa wę-
gierskiego. Domaga się od rządu, aby natych-
miast ustąpił i zrobił miejsce rządowi demokra-
tycznemu, dalej domaga się natychmiastowego

zawarcia pokoju i odesłania pułków węgierskich
do domu, rozwiązania przymierza z Niemcami
i zakazania wywozu środków żywności z Wę-
gier. Mowca zakończył słowami: Działajcie,
gdyż w przeciwnym razie ja zdecyduję się dzia-
łać. — Zabrał głos prezydent ministrów dr We-
kerle.

Kancelarz Niemiec prosi i grozi.

Berlin. (B. K.) Na wczorajszym posiedzeniu
Reichstagu kancelarz państwa, ks. Maks badeń-
ski, oświadczył w sprawie wczorajszej odpo-
wiedzi Niemiec udzielonej Wilsonowi, że zrozu-
miałem jest, iż co do widoków powodzenia dzie-
ła pokoju może wyrazić się tylko z największą
rezerwą. Może nowa odpowiedź prezydenta przy-
niesie ostateczną pewność co do wyniku publi-
cznego sporu zapatrywać, czy mianowicie da-
się osiągnąć pokój w drodze dobrowolnej umo-

wy, czy też zdecydować środek przymusu. Aż
do tego czasu musimy we wszystkich naszych
myślach i czynach przysposabiać się do obu
możliwości. Jeżeli rządy nieprzyjacielskie chcą
wojny, nie pozostanie nam nic innego, jak

BRONIĆ SIĘ Z CAŁĄ SIŁĄ NARODU WPE-
DZONEGO W OSTATECZNOŚĆ.

Gdy taka konieczność zaistnieje, to kancelarz
państwa nie wątpi, że rząd niemiecki będzie miał

prawo imieniem całego narodu zawezwać do o-
brony narodowej tak, jak przemawiać mógł imie-
niem narodu niemieckiego, gdy wystąpił z pro-
pozycją pokojową. Kto staje ucziwie na stano-
wisku pokoju prawnego, ten objął też obowią-
zek

NIE UGIĄĆ SIĘ BEZ WALKI PRZED POKO-
JEM GWALTU.

Ale także druga ewentualność musi być brana
w rachubę. Naród niemiecki ma prawo zapytać,
co znaczy pokój na podstawie warunków Wilso-
na dla naszego życia i naszej przyszłości. Od-
powiedź na to jest, że dla naszego mocarstwo-
wego stanowiska nie może być odtąd miarodaj-
nym to, co my sami uważamy za słuszne, lecz że
co w swobodnej wymianie zdań z naszymi prze-
ciwnikami uznane zostanie za słuszne. Jestto
wielkie zaparcie się dla dumnego, przyzwycza-
jonego do zwycięstw narodu.

Kancelarz państwa wskazuje następnie na czy-
niony z wielu stron zarzut, że

PRZYJĘCIE WARUNKÓW WILSONA OZNA-
CZA PODDANIE SIĘ POD TRYBUNAŁ NIE-
PRZYJAZNY NIEMCOM.

Gdyby tak było, dlaczegoż zwłaszcza skrajną
politykę państw koalicyjny unikają obrad?

Punktem środkowym całego programu Wilso-
na jest związek narodów, który nie może przyjąć
do skutku, jeżeli wszystkie narody nie zdobędą
się na samozaparcie się. Jeżeli uznamy, że ce-
lem tej strasznej wojny jest przedewszystkiem
zwycięstwo idei prawa i jeżeli tej idei poddamy
się bez zastrzeżeń i z całą otuchą, to znajdziemy
w tem środek leczniczy dla ran teraźniejszości
i zadanie dla naszej przyszłości.

Czy powołani będziemy jeszcze do dalszej
walki, czy też otworzy się droga do pokoju, z
pewnością dorosniemy do zadania wojny lub
pokoju, a to przez przeprowadzenie programu
rządu i

STANOWCZE ZERWANIE ZE STARYM SY-
STEMEM.

Kancelarz państwa przypomina następnie za-
sady wewnętrznej polityki, które wyłuszczył
objęmując urząd i kończąc swą mowę powie-
dział: Były w życiu narodu niemieckiego chwile,
kiedy się zdawało, że naród ten zginią, tym-
czasem w chwilach tych rodziły się nowe siły
duchowe. By siły te mogły się rozwinąć, musi-
my być zdolni do obrony naszych praw domo-
wych.

U BRAM NASZYCH! STOI NIEPRZYJACIEL.

Nie możemy pozwolić, by obrażano nasze woj-
sko, gdyż to godzi w honor narodu. Złe czyny
jednostek i złe zarządzenia istnieją w każdej
armii, ale nie można rzucać oskarżeń na całą
armię ludową. Nasi żołnierze waleczą z troską o
ojczyznę, z troską o pokój stawiają opór. Dzię-
kujemy im, ufamy im i wołamy do nich: ojczy-
zna nie zapomina o was. Co potrzebujecie, ci-
o ojczyzna dać może w ludziach, środkach i od-
wadze to dostaniecie.

Dyskusya.

Posel Ebert (soc. dem.) oświadcza, że Wilson
czynem może obecnie udowodnić, że pozostaje

wiernym swoim ideałom trwałego pokoju i związku narodów. Walkę łodziami podwodnymi socjaliści zawsze zwalczali. Rozkazy, wydane komendantom łodzi podwodnych, odpowiadają stanowisku Wilsona. Utworzenie nowego rządu jest dniem urodzenia demokracji Niemiec. Wstąpienie socjalistów w skład nowego rządu dzieli ostro dawną władzę od obecnej. Jeżeli nieprzyjaciół chce pokoju, to będzie on dobry dla obu stron, lecz jeżeli chce pozostać dalej nieprzyjacielem i traktować nas jako wyrzutków ludzkości, to wolamy do niego:

„MIEJ SIĘ NA BACZNOŚCI!“

Posel Nauman (post. partya lud.) oświadcza, że naród pracujący i myślący jak Niemcy nie

Nota Niemiec wydaje się ciemną i podejrzaną.

Londyn. (B. K.). Lord Lansdowne, głośny pałafista, oświadczył w interwiewie o nocie niemieckiej, co następuje:

„Położenie jest krytyczne. Musimy postępować ostrożnie i niczego nie pozostawiać przypadkowi. Wilson traktuje sprawę równie rozsądnie jak energicznie i możemy zaufać jego rozważadze. Przedewszystkiem jest rzeczą konieczną, aby nie uczyniono żadnej koncesji, któraby mogła przynieść uszczerbek prowadzadze wojskowej.“

„Punkt o zawieszeniu broni wydaje mi się rów-

może być zgładzony.“

Posel Stresemann pochwala imieniem narodowych liberalów krok pokojowy rządu.

Hr. Westarp przeciw słusznym żądaniom Polaków.

Hr. Westarp uważa propozycję pokojową za nieprowadzącą do celu. Konserwatyści nie współdziałają w nowym rozwoju, który nie stanowi postępu, lecz jest złowrogim zwrotem polityki. Niemcy nie potrzebują pokoju pełnego hańby. Odpiera niesłychane(?) pretensje Polaków do nienaruszalnych (a przyjęte warunki Wilsona?) — przyp. Red.) obszarów niemieckich.

Dalszy ciąg obrad jutro.

nie podejrzanym, jak i ciemnym. Zapewne nikt nie podejmie się bronić zapatrywania, z spuszczenia, dokonywane na morzu przez niemieckie łodzie podwodne, są usprawiedliwione koniecznością. Należy przeczekać, czy podane do wiadomości instrukcje będą miały za skutek wstrzymanie tych ekscesów. Ponowienie ich byłoby fatalnem dla postępu rokowań. W sprawie zmiany formy rządu w Niemczech zgadza się Lansdowne na zapatrywanie, jakie przedstawił w swej mowie lord Milner.

Samo opróżnienie okupowanych obszarów Wilsonowi nie wystarczy.

Londyn. (B. K.). Biuro Reutersa dowiaduje się: Zapatrywania kół miarodajnych na położenie, wytworzone przez notę niemiecką do Wilsona, jest następujące:

Nota niemiecka przyjmuje, że Wilson żąda tylko opróżnienia obszarów okupowanych i Niemcy ciągle jeszcze z tego założenia wychodzą. Tak jednakże sprawa się nie przedstawia. Wol-

ność mórz, tak jak ją sobie Niemcy przedstawiają, Anglia nie może wogóle przyjąć. Są oprócz tego rozmaite kwestye z dziedziny marynarki, który wymagają wyjaśnienia. Poza tem inne punkta nie zostały jeszcze poruszone, punkta, które dotyczą kwestyi odszkodowania i naprawy szkód.

Twarde warunki marszałka Focha.

(Telegram własny „Gońca Krakowskiego“)

Genewa, 23 października.

„Daily Chronicle“ dowiaduje się, iż marszałek Foch przed wyrażeniem zgody na zawieszenie broni, zażąda wypełnienia następujących warunków: Wydania przez Niemców wszystkich materyałów wojennych w obsadzonych i podlegających opróżnieniu obszarach, natychmiastowego obsadzenia Alzacji i Lotaryngii przez wojska koalicyjne, oraz prowizorycznego obsadzenia przez koalicyję przyczółków mostowych nad Renem.

Odrębny pokój z Węgrami?

(Telegram własny „Gońca Krakowskiego“)

Genewa, 23 października.

Bawiący w Szwajcaryi angielscy politycy, którzy utrzymują stosunki z rządem londyńskim, wyrazili życzenie rozpoczęcia rokowań pokojowych z Węgrami. Pewien angielski polityk oświadczył wobec korespondentów gazet węgierskich, że Angley sympatyzują z Węgrami i cieszyliby się, gdyby Węgry zupełnie zerwały z Niemcami.

(Telegram własny „Gońca Krakowskiego“)

Budapeszt, 23. października.

Z Zagrzebia donoszą, że w ostatnich dniach przyszło tam do wykroczeń przeciw Węgrom.

Kierownictwo sił morskich koalicyi uzupełniłoby ten program żądaniem wydania wszystkich niemieckich łodzi podwodnych.

Budapeszt, 23 października.

„Az Est“ donosi: Jak słyhać, warunki koalicyi co do zawieszenia broni są następujące: 1. Opróżnienie Metz i Strassburga. 2. Odstąpienie Kilonii i wyspy Helgoland. 3. Wydanie wszystkich łodzi podwodnych i całej floty handlowej. Bez spełnienia tych warunków zawieszenie broni jest niemożliwe.

Węgry nie chcą oddać Austrii zapasów złota.

Budapeszt, 23. października.

Stronictwo Karolyiego, dowiedziawszy się, że rada generalna banku austro-węg. zarządziła, aby zapasy złota banku austro-węg. przewieziono z Budapesztu do Wiednia, zwróciła się w tej sprawie do ministra skarbu Popowicsa, a ten oświadczył, że nie dopuści do wykonania tego za rządzenia.

Niemcy ślascy chcą aneksji Śląska i Białej na rzecz Austrii!

Cieszyn (B. K.). Odbył się zjazd niemieckiej rady narodowej dla Śląska wschodniego, który uchwalił rezolucję, domagającą się dla Niemców Śląska wschodniego, zastosowania w pełni prawa samostanowienia i odrzucania wcielenia Śląska lub obszarów śląskich do państwa czesko-słowackiego lub polskiego Dalej domaga się

rezolucya, aby niepodzielnemu Śląskowi przyznano w ramach austriackiego państwa zwłazkowego odrębne stanowisko prawno-państwowe, jako kraju, należącego bezpośrednio do państwa, przyzem mianoby zastrzedz przyłączenie do niego obszarów sąsiednich, których interesa są podobne.

Rumunia przechodzi na stronę koalicyi.

Zurych, 23 października.

„Journal“ paryski dowiaduje się, że oczekiwane jest rychłe ustąpienie gabinetu Maksymiliana i przejście Rumunii na stronę koalicyi.

Lwów, 23 października.

Z Kijowa donoszą, iż w Rumunii stosunki są bardzo naprężone. Oczekiwac tam należy wybuchu powstania.

Niemcy przeciw niemieckiemu następcy trony.

Monachium, 23 października.

„Frankische Tagespost“, która przed kilku dniami domagała się w stanowczy sposób abdykacyi cesarza Wilhelma, publikuje teraz artykuł, zwrócony przeciw następcy tronu, Fryderykowi Wilhelmu. Artykuł ten wykazuje, jakich błędów i przewinień politycznych dopuścił się następca tronu, przypomina jego konflikt z Bethmannem Hollwegiem, jego wszechniemiecką politykę i ostentacyjne okazywanie tendencji wszechniemieckich. W końcu oświadcza, że nie idzie o to, aby za wszelką cenę uszanować prawa dziedziczne i koniecznie postawić jakiegoś Hohenzollerna na czele państwa, ważniejszem jest to, aby u steru stanął mąż tęgi, poważny i pełen poczucia odpowiedzialności, któryby potrafił sprostać swemu zadaniu.

Pułkownik pruski wielkorządcą Ukrainy.

(Telefonem od kor. „Gońca Krakowskiego“)

Lwów, 23 października.

Z Kijowa donoszą, że przeobrażenie gabinetu w Kijowie nastąpiło pod wpływem i na rozkaz pruskiego pułkownika Groenera, który jest jedynym wielkorządcą niezawisłej Ukrainy. Gabinet Lysoguba wydawał się Prusakom zbyt moskalofilskim i kazali hetmanowi Skoropadkiemu zmienić na gwałt kurs i wprowadzić kilku Ukraińców do gabinetu. Tak to Prusacy w ostatniej chwili, gdy im się już grunt z pod nóg usuwa, chcieliby pozostawić w Kijowie powolne narzędzia. Polityka ta jest obliczona na krótką metę, a po ustąpieniu wojsk pruskich z Ukrainy nie pozostanie śladu z tych pruskich rządów i obecnych meneralow ukraińskich. Panuje powszechne przekonanie, że Ukraina wejdzie w skład przyszłej republiki rosyjskiej.

Obrady polskie w Wiedniu

Wiedeń, 23. października.

Wczoraj w południe odbyło się posiedzenie komisji parlamentarnej Koła pol. pod przewodnictwem wiceprez. Baworowskiego, który w zastępstwie dra Tertila objął urzędowanie. Przedewszystkiem wiceprez. dr German zdał sprawę ze swego urzędowania po wyjeździe przyzwydym do Warszawy, a następnie uczestnicy konferencji politycznej, odbytej w Warszawie, zdawali sprawę z rokowań tamże prowadzonych. Na obu tych sprawozdaniach powstała dyskusya o sytuacji politycznej w Warszawie i w Wiedniu. W dalszym ciągu komisya rozpatrywała stosunek kolejarzy polskich do władz centralnych, jako też kwestyę reformy programu nauki w szkołach ludowych i średnich. Uchwał jeszcze nie powzięto. Ciąg dalszy narad komisji parlamentarnej dzisiaj.

Posiedzenie plenarne Koła polskiego zostało zwołane na 25 h. przed południem.

Wczoraj po poł. odbyło się

POSIEDZENIE GRUPY KONSERWATYWNEJ

Posiedzenie to trwało od godz. 4 do 7. Wzięli w niem udział ministrowie Galecki i Madeyski dalej hr. Lanckoroński, Koźmian, Biliński, Korytowski, Jędrzejowicz, Potocki, Stadnicki, Starzyński, Baworowski, Goetz, Osuchowski, Steinhilber, Starowieyski, Wysocki. Na posiedzeniu tem postłowie hr. Baworowski i Goetz zdawali sprawę ze swego pobytu w Warszawie. Na tym tego sprawozdania powstała dyskusya nad całym położeniem politycznym.

Niezawisłość Węgier.

Węgrzy ogłaszają się niezawisłym państwem.

Kraków, 23 października.

Parlament węgierski na wniosek hr. Apponyiego przystąpił do ustawowego stwierdzenia tego faktu. Krótka ta ustawa, która w najbliższych dniach zostanie uchwalona i sankcjonowana, zawiera trzy najważniejsze momenty. Stwierdza przekreślenie ugody austriacko-węgierskiej i zasady dualizmu, wypowiada zupełną niezawisłość i odrębność państwową ekonomiczną i gospodarczą Węgier, tak iż w stosunku do innych krajów, stojących pod berłem Habsburskim mieć będzie odłąd zastosowanie tylko sankcyi pragmatycznej, a wreszcie jako wynik poprzednich, zmierza do ustanowienia odrębnego ministerium wojny i ministerium spraw zagranicznych.

To stanowisko Węgier jest naturalną konsekwencją przemian, jakie zachodzą w Austrii.

Austriya, z którą Węgry zawarły ugodę preżstaje istnieć, Węgry wracają do pierwotnej samodzielności i zasady unii personalnej. Dzieje się to w chwili, gdy dla wielu narodów, pozbawionych dotąd życia państwowego, świta nadzieja państwowego bytu.

Polacy, zmierzający przez tak wiele ofiar do tego celu, z radością witają te objawy u wszystkich narodów, tembardziej zaś witają je u Wę-

grów, z którymi łączy nas wiekowa tradycya sympatyi i walk wolnościowych. Przekonani jesteśmy, że niezawisłe Węgry potrafią stworzyć warunki swobodnego rozwoju nie tylko dla narodu węgierskiego, ale i dla innych, mieszkających tam narodowości. Padły już pod tym względem w sejmie węgierskim wyraźne zapowiedzi. Nie trzeba zapominać, że zniesienie dualizmu, a zwłaszcza wspólności armii, stwarza daleko swobodniejszą atmosferę pomiędzy Węgrami a innymi narodowościami, gdyż odpada teraz możność ingerencyi i intryg czynników obcych, zwłaszcza wiedeńskich, które zatargi narodowościowe na Węgrzech, podobnie jak i u nas, wyzyskiwały na swoją wyraźną korzyść. Mamy też nadzieję, że Wołna i Zjednoczona Polska mieć będzie życzliwego i przyjaznego sąsiada w niepodległych i samodzielnych Węgrzech. — Jeśli prawdą jest, jak to donoszą dzienniki, iż pierwszym ministrem spraw zagranicznych królestwa węgierskiego będzie hr. Juliusz Andrassy, który od lat, nieraz w trudnych warunkach, zaznaczał swą życzliwość dla sprawy polskiej, to nie wątpliwy, że dobre te stosunki znajdą wyraz już w czasie rokowań pokojowych i że znajdziemy tam ze strony Węgier zrozumienie i współdziałanie.

Biada mordercom!

Nastroje angielskie. — Pokój nie może być tani. — Odwet za jeńców. — Procesy po wojnie.

(Korespondencja „Gońca Krakowskiego“)

Londyn, w październiku.

Mimo niewątpliwego pragnienia pokoju, które ożywia społeczeństwo angielskie, szybka i łatwa zgoda Niemiec na warunki Wilsona budzi wśród opinii pewne obawy, aby pokój ten nie był przez Niemcy zbyt tanio okupiony. Upojenie zwycięstwem działa, a prócz tego zbyt żywo tkwi w pamięci świadomości krzywd doznanych. Naród angielski jest bardzo drażliwy i ma długą pamięć, nie zapomni więc i teraz ani zatapiających statków, ani miast zniszczonych Zeppelinami, ani maltretowania jeńców. Ta ostatnia sprawa jest obecnie na porządku dziennym. Dowiedziano się tu i stwierdzono podobno, że jeńcy angielscy używani byli w ostatniej ofensywie do noszenia amunicyi na front, że wielu z nich zginęło z tej przyczyny, że lżono ich i głodzono. Opinia publiczna szaleje wprost z oburzenia i żąda odwetu na niemieckich jeńcach, do czego oczywiście nie dojdzie, lecz za to całkiem poważnie poruszona została kwestya osobistej odpowiedzialności oficerów, którzy wydali bezpośrednio zarządzenia krzywdzące jeńców i członków generalnego sztabu.

Z niemięszem oburzeniem występuje prasa angielska przeciw bolszewikom, domagając się i tu osobistej kary i odpowiedzialności na tych, którzy dopuścili się bestyjskich mordów. Widno zmasakrowanego trupa kapitana Eromiego,

przygwoźdzonego przez rozbestwiony motłoch rosyjski do drzwi ambasady, nie daje usnąć angielskiej opinii. Za tego jednego obywatela wolnej Anglii, zapłaci Rosya prędzej czy później. Rosya bolszewicka rozumie się.

„Ramię koalicji jest długie — piszą szermierze idei odwetu — i potrafi dosięgnąć tygrysów ludzkich, na których łaskę wydana jest Rosya. Niedługo już wolne narody podyktują pokój, a wtedy nie zapomni się o tych bandytach. Powiedzieć im trzeba jasno i bez żadnych ogródek w jakich lubuje się dyplomacya, że ukarani zostaną bez litości za każdy mord spełniony. Nie znajdzie się dla nich żaden port otwarty, żadna przystań, żadne miejsce przytułku. Musi to być wyrażone w warunkach pokoju i ściśle wykonane. Nie ulega wątpliwości, że nie są to czeze pogroźki. W Anglii gotują się już dziś do wytoczenia szeregu procesów po zawarciu pokoju — zbiera się dokumenta i materiały dowodowy. A akcyja ta znajdzie z pewnością poparcie także w Ameryce, jako oparta na szeroko pojętych prawach humanitarnych. Sądzone bowiem mają być głównie fakty, niejako nadprogramowe morderstwa, szczególnie okrutne, nie usprawiedliwione nawet tak elastycznie stosowaną zasadą konieczności wojennych. Biada tym, którym dowiedziony będzie współdziałanie w takich ekscesach.

Ces. Wilhelm, a król Ludwik XIV.

Kraków, 23 października.

(ch) Przeczytawszy tytuł, zdziwieni nim, kategorycznie zaprzeczycie, jakoby między temi dwiema postaciami: Ludwikiem Roi-le-Seleil (królem—słońce), a dzisiejszym władcą Niemiec — mógł istnieć wogóle jakiś wspólny miernik, usprawiedliwiający takie zestawienie.

A jednak arcybiskup Cambrai był innego zdania...

Oto, co o tem — według doniesienia „Corriere della Sera“ — mówią w Paryżu:

Monsignore Chaulot, arcybiskup Cambrai, uprowadzony przy ewakuacji miasta wraz z mieszkańcami przez uciekających Niemców — przed jakimś czasem, nie mogąc patrzeć na okrutne spustoszenia dobytku kultury, jakiego dopuszczaly się wojska prusackie w odwrocie,

postanowił zwrócić się z listem do ces. Wilhelma z przedstawieniami w tej sprawie.

W odpowiedzi na list arcyb. monsign. Chaulota, ces. Wilhelm wystął doń dwóch osobników, którzy oświadczyli arcybiskupowi:

— Cesarz nie mógł przeczytać pańskiego listu, bo niemożliwie długi.

— Odpowiedźce waszemu cesarzowi — rzekł na to arcybiskup z godnością — że Fenelon, który był mym poprzednikiem tu na stolicy arcybiskupiej w Cambrai, pozwolił sobie wystosować do króla Ludwika XIV równie przykry, ale dłuższy list, niż mój, do waszego cesarza. A król Ludwik XIV był władcą zupełnie odmiennym od waszego...

Odtąd arcybiskup kambryjski w wysokim stopniu nie cieszył się względami władz niemieckich.

„Żelazny krzyż I klasy za ranę II klasy“.

Wiedeń, 23 października.

(ch) O najmłodszym z synów ces. Wilhelma opowiada dr Dawis w swych zapiskach:

Najmłodszy z synów cesarskich przypomina bardzo swego brata „kronprinca“. Wysocki, smukły; możnaby go nawet nazwać przystojnym, gdyby nie był jakby bez brody.

Jako książę krwi, nie okazuje żadnego respektu dla opinii publicznej. Podczas, gdy fódź podwodna „Deutschland“ odbywała wyprawę awanturczą do Ameryki po gumę, której w Niemczech prawie nie dostał, nawet na wagę złota, a automobile wojskowe używały piaszczy, żelaznych na koła, szósty syn cesarza Wilhelma swobodnie jeździł sobie w wielkim samochodzie, którego koła były zaopatrzone w piaszczy gumowe.

Ks. Joachim jest jedynym z synów cesarza Wilhelma, który może chwalić się raną, otrzymaną na froncie; może powiedzieć z dumą, iż — przelał krew za ojczyznę. Albowiem na froncie rosyjskim pocisk zadrasnął go lekko w nogę. Za to otrzymał żelazny krzyż pierwszej klasy.

W Berlinie zawyrokował ktoś dowcipnie, no i oczywiście bardzo trafnie, że książę otrzymał:

KRZYŻ ŻELAZNY PIERWSZEJ KLASY ZA RANĘ DRUGIEJ KLASY.

Wnet potem ks. Joachim utyskiwał wobec dra Dawisa, pokazując ranę:

— Patrz pan, panie doktorze — to od waszego przekłętogo pocisku amerykańskiego.

— Skąd książę wie, że to pocisk amerykański?

— Rosyianie nie mają innych, tylko amerykańskie.

Przy tej sposobności zauważa dr Dawis nie bez pewnego zdziwienia, jak to Rosyanom udało się ranić księcia, który ilekroć wchodził do gabinetu lekarza, nie bez drżenia nerwowego spoglądał na przyrządy dentystyczne.

Spotretowany tak przez dra Dawisa ks. Joachim podobno przez jakiś czas miał być upatrzonym na kandydata do korony polskiej...

„Niemcy są zwierzętami!“

Z głosów prasy koalicyjnej.

Berlin, 22 października.

(Kp) Hakatystyczna „Post“ umieszcza pod powyższym tytułem artykuł, w którym powtarza głosy Anglików, które pojawiły się w prasie po zaproponowaniu zawieszenia broni przez Niemcy. I tak Balfour na łamach „Morning Post“, z dnia 12 października wyraził się, że Niemcy byli zwierzętami, gdy wojnę zaczęli i zwierzętami zostali. Ostatnim dowodem zatopienie okrętu „Leinster“.

Carson, żąda ukarania w przeciagu sześciu dni. Brutalność Niemca jest tak przerażająca, że nie pozwala dostrzedz ghyoty, pozwalającej na barbarzyńskie czyny w chwili, w której mówi o zawieszeniu broni. Możemy więc wtedy własne zamiary, gdyż ktoś może wierzyć „wspólnemu kanclerzowi“ i zgadzać się na coś mniej niż bezwzględna kapitulacya armii niemieckiej. Ktokolwiek widział ten wstrętny, ale pouczający obraz, jaki przedstawiają jeńcy niemieccy, ten nie będzie miał już żadnych złudzeń o ich charakterze.

Jeśli przymierzeńcy nie pozbedą się fałszywych bardzo naiwnych sądów o demokracji niemieckiej i pokoju — zdradzą oni bohaterów, którzy padli w tej wojnie.

Jakież bowiem jest położenie?

Niemcy proszą o pokój!

Dlaczego?

Bo ich armie są mocno zagrożone!

Nie może być mowy o długotrwałym pokoju, jeśli armie niemieckie, nie zostaną pobite.

My nie tylko zwalczamy niemieckich żołnierzy, ale także naród zbrodniarzy, który całej cywilizacyi rzucił rękawicę największego zła, jakie kiedykolwiek w świecie istniało.

Niemiec jest ślepym na widok rozsądku, głuchym dla objawów ludzkości i bez czci.

Zapóźno, ekscelencyo! Parlament austriacki dogorywa“...

Wiedeń, 23 października. Wczorajszym posiedzeniu Izby posłów sala pustkami. Wszystkie stronnictwa zajęte budową nowych państw i odnoszą się do parlamentu zupełnie obojętnie. Także mowa Hussarka przeszła bez wrażenia. Tym obeszło się nawet bez tradycyjnych „Wiedzienerufów“. Tylko raz odezwały się głosy: „Ekscelencyo! Parlament austriacki dogorywa“.

Wiedeń (B. K.). Na wczorajszym posiedzeniu Izby posłów prezydent ministrów omawiał sprawę rad narodowych, jakie mają być utworzone, poczem Iaba przystąpiła do obrad nad naglerai zapytaniami. Izopescul Grecul oświadcza, że załatwienie kwestyi narodowościowych w Austrii musi nastąpić jednolicie. Odrzucenie węgierskiej połowy monarchii jest taktiką, którą Węgrzy, jednostronnie i stąd...

Wiedeń (B. K.). Na wczorajszym posiedzeniu Izby posłów prezydent ministrów omawiał sprawę rad narodowych, jakie mają być utworzone, poczem Iaba przystąpiła do obrad nad naglerai zapytaniami. Izopescul Grecul oświadcza, że załatwienie kwestyi narodowościowych w Austrii musi nastąpić jednolicie. Odrzucenie węgierskiej połowy monarchii jest taktiką, którą Węgrzy, jednostronnie i stąd...

MANIFEST SŁOWEŃCÓW, CHORWATÓW I SERBÓW

Wiedeń (B. K.). Dzienniki donoszą z Zagrzebia. Rada narodowa Słowenów, Chorwatów i Serbów odbyła w ostatnich dniach obrady i uchwaliła manifest, streszczający się w następujących zdaniach: Zjednoczenia całego terytorium Słowenów, Chorwatów i Serbów na jednolitym terytorium bez względu na granice państwa, zbudowane na zasadach politycznych i gospodarczej demokracji. Usunięcie wszelkich społecznych i gospodarczych nierówności. Jednolita reprezentacja na konferencji pokojowej. Rada odrzuca Rada narodowa pienne rozstrzygnięcia spraw narodowych, przewidziane manifestem z dnia 16 października, jak niemiłej przyszłości, któryby dążył do całkowitego rozwiązania sprawy narodowej i państwa jej charakteru międzynarodowego. Rada narodowa jest przekonana, że trwały pokój wśród narodów, złączonych w własne państwo, może być zapewniony tylko przez wyrażenie zasad, wyrażonych przez Radę narodową i tylko na tej drodze można dojść do...

Walki o przeprawę wojsk koalicyjnych przez Skaldę.

Wiedeń, 23 października. Wczorajszym posiedzeniu Izby posłów prezydent ministrów omawiał sprawę rad narodowych, jakie mają być utworzone, poczem Iaba przystąpiła do obrad nad naglerai zapytaniami. Izopescul Grecul oświadcza, że załatwienie kwestyi narodowościowych w Austrii musi nastąpić jednolicie. Odrzucenie węgierskiej połowy monarchii jest taktiką, którą Węgrzy, jednostronnie i stąd...

NIA DO PAŃSTWA UKRAIŃSKIEGO CZĘŚCI KRAJU PO SERET.

Rumuni nigdy nie zrezygnują z tego obszaru, podobnie jak nie zrezygnują z miasta Czerniowiec.

Ponadto mówca podnosił poważne zarzuty przeciw legionistom ukraińskim.

Posel Lodgemann oświadcza, że jest obowiązkiem rządu nie pozostawić korony w wątpliwości co do tego, że dziś idzie o to, czy narody, zamieszkujące państwo, pragną jeszcze utrzymać jakąkolwiek łączność między sobą. Jest obowiązkiem narodu niemieckiego zaprotestować przeciw zapatrywaniu narodu węgierskiego na prawo samostanowienia narodów. Mowca oświadcza następnie, że

PANOWANIE GWALTU, STOSOWANE W TEM PAŃSTWIE, BYŁO GWALTEM, DOKONYWANYM PRZEZ NIEMCÓW.

Jeżeli narody między sobą zaczęły tę kwestyę rozpatrywać, to będą o wiele lepiej mogły się porozumieć, niż gdyby stał między nimi ich dawny pośrednik, rząd austriacki.

Posel Kosehmann reklamuje

DLA NIEMCÓW W GALICYI I BUKOWINIE PRAWO STANOWIENIA O SOBIE.

związku narodów i powszechnego rozbrojenia.

Rada narodowa oświadcza, że w duchu ogólnych zasad demokratycznych ma być w państwie Słowenów, Chorwatów i Serbów zagwarantowany wolny rozwój mniejszościom narodowym oraz że państwu sąsiadnym ma być zapewniona możliwość połączenia kolejowego z morzem, bez naruszenia jednakże przez to terytorjalnej integralności i państwowej zwierzchności południowo-słowiańskiego państwa

8 samolotów, która zaatakowała miejscowości w dolinie Lahn, zestrzelono cztery samoloty. Porucznik Voltjene zwyciężył w walce powietrznej po raz 35.

POŁUDNIOWO-WSCHODNIA WIDOWNIA WOJNY.

Na północny wschód od Kymzewne(?) i na Bukowicu nie udały się ataki nieprzyjaciela. Pomysłne nasze przedsięwzięcia koło Trubarewa nad południową Morawą.

Frona przeciw Piłsudskiemu.

Warszawa, 22 października.

Jak się dowiaduje, we frakcji rewolucyjnej P. P. S. tworzy się fronda przeciw Piłsudskiemu. Frakcja obawia się bowiem, że odstępując od programu społecznego na rzecz osobistej polityki Piłsudskiego zostanie zdystansowana przez lewicę P. P. S. Na czele frondy stoi znany przywódca Perł.

Dlaczego rozbiły się rokowania ks. Radziwiłła z lewicą?

Warszawa, 22 października.

O przyczynach rozbitcia się pertraktacji z lewicą w sprawie gabinetu tworzono przez ks. Radziwiłła dowiaduje się, że ze strony lewicy narodowej wysunięto żądanie, by premierem był Piłsudski i by on zdecydował o rozdaniu tek. To uniemożliwiło kompromis.

Tworzenie armii polskiej.

Warszawa, 23. października.

Pomimo kontragitacji z różnych obozów politycznych, zgłasza się do Komisji wojskowej wielu oficerów z Legionów, Muśnickiego, dawnych wojsk rosyjskich i obozn jeńców. W ogólności w kołach wojskowych budzi się prąd za szybkim tworzeniem karnej i fachowo zorganizowanej armii bez charakteru politycznego.

O koleje w Królestwie Pol.

Warszawa, 23. października.

Związek kolejowy, liczący około 10.000 ludzi, postanowił wystosować do rządu memoriał, domagający się jak najrychlejszego objęcia administracji a zwłaszcza kolei i obsadzenia ich Polakami.

Poufne zebranie związku zwracało się przeciw taktyce zwlekania, prowadzonej przez Koło międzypartyjne.

Robotników

ślusarzy, kowali, stolarzy, kołodziej i tokarzy poszukuje za dobrą wynagrodzeniem przy zapewnionej aprowizacji Fabryka maszyn rolniczych, Oświęcim.

SUCHOTNICY!

Piersiowo chorzy, — Płucno chorzy, — Astmatycy, — Skrofuliczni, — Bezkrwiści, Cierpiący na błednice.

Nareszcie wynaleziono środek, przynoszący dawno npragnioną ulgę w wymienionych cierpieniach i wyleczenie tych chorób zapomnianych 481

Wapienno-żelazistego SYRUPU apt. Vertes'a.

Okazał się już u setek tysięcy cierpiących jako znakomity środek, a najpoważniejsi profesorowie i lekarze stosują go i polecają jako skuteczne lekarstwo w wymienionych chorobach, jakoteż do kokukszu, angielskiej choroby (rhachitis), plucia krwią, enudnienia, chorób kobiecych i stawów, znużenia i wyczerpania, każdego rodzaju — Z powodu przyjemnego smaku i zapachu zżywiają go chętnie nawet najwybredniejsze podniebienia dzieci. **Wojskowi** wracający z pola walki, wyczerpani i wycieńczeni zżywiają go ze szczególnym upodobaniem i ze znakomitym pożytkiem dla wzmocnienia i uzdrowienia osłabionego przez trudy wojenne organizmu. 1 flaszeczka kor. 12'10 opłatnie: 4 flaszeczki wymagane zwykle do zupełnej kuracji, za nadesłaniem naprzód należytości koron 32'10.

Do nabycia tylko u L. VERTES'A, Apteka pod „Białym Orłem“, Lugos 780 Banat.

„VERDA STELO“

894 Sambor, Lwowska 10.

Pierwszy przez c. k. Namiestnictwo konc. **DOM HANDLOWO-PRZEMYSŁOWY** i BIURO KORBUSOWE **A. MARCZEWSKIEGO**

Kupno, sprzedaż, dzierżawa i zamiana wszelkich majątków, dóbr, fabryk, urzędów, maszyn, inwentarzy i t. d. Poszukiwani ZASTĘPCY i AGENCI we wszystkich miastach i wsiach Galicyi, Śląska i Królestwa Polskiego.

NAJWIĘKSZY skład aparatów i przyborów kościelnych
Konstanty Wilkowski Kordas
Kraków, ul. Wiślana 6, (obok Rynku).

poleca po cenach możliwie najniższych i w wielkim wyborze:

Ornaty, kapy, dalmatyki, stuły, sukienki, chorągwie, sztandary, baldachiny, kielichy, puszki, monstrancye, adamaszki, aksamity, galony, frendzle etc. 863

Koronki do bielizny kościelnej w największym wyborze.

Młyn
Rudolfa Schindlera w Mogile, — poszukuje młynarza i podmłynarza, kawalerów za dobrem wynagrodzeniem. Zgłoszenia na miesiąc. 753

Pomocnika woźnego
w wieku 14—18 lat poszukuje Powszechny Bank Obrotowy w Krakowie. Zgłoszenia ze świadectwami między godz. 9—12 przedpołudniem. 754

„Szukam posady“
do dziecka (na wieś), do towarzystwa lub pielęgnowania chorej — pragnę zadowolić. — Marya Sokółowska. Dąbrowa Górnicza, gub. Piotrkowska, Miejska 10. 892

Przyjmują blizę
do retuszu na sztuki. Zgłoszenia do składu aparatów fotograficznych „Kamera“, Szewska 27. 758

Poszukuję lekcy
w zakresie od 1—4 klasy gimnazjalnej na wyjazd lub w Krakowie za utrzymanie. Zgłoszenia listowne pod „U. P.“ do Adm. Gonca Krakowskiego. 757

Poszukuję administracyi
mniejszego majątku w Galicyi zachodniej lub środkowej. Zgłoszenia listowne pod „K. H.“ do Administr. Gonca Krakowskiego. 756

Maszyna do szycia
szafkowa, prawie nowa do sprzedania. — Wiadomość: Grodzka 10, II p., 2-gie schody, między 11—1 przed południem. 752

Potrzebny zaraz
sumienny gospodarz-kucharz ze świadectwami służb pełnionych po dworach. Posada kawalerska. Pensya według umowy. Również potrzebna kucharka dworska. Ewentualnie posady te może objąć małżeństwo bezdzietne. Odpisy świadectw i zgłoszenia nadsyłać: Obszar dworski Gogolów p. Fryszak. 860

Urzędnik starszy,
wdowiec, ożeni się z moralną, pracowitą, gospodarną, starszą panną lub bezdzietną wdową do lat 45, z dobrej rodziny. Posad w gotówce lub gospodarstwie rolnem pożądanym. Nieanonimowy pod „Domator“ do Adm. Gonca Krakowskiego. 745

Maszynista egzaminowany
monter, obeznany z reperacją maszyn parowych poszukuje stałej posady w fabryce lub we dworze. Zgłoszenia pod „Egzaminowany“ do Adm. Gonca Krak. 744

Młody, inteligentny,
przystojny i dobrze sytuowany mężczyzna, nawiąże korespondencyę, celem wymiany myśli z młodą, przystojną i dystygowaną Panią — najchętniej Krakowianką lub Lwowianką. Małżeństwo nie wykluczone. Nieanonimowe zgłoszenia pod „A. IV. B.“ do Administr. Gonca Krak.

Tłumaczenia
z języka polskiego na niemiecki i odwrotnie wykonywa rodowity Polak z wykształceniem niemieckim. Wiad. w Administracyi Gonca Krakowskiego.

Księgarnia jez.
Stanisł. Goldmana
w Krakowie
ulica Szewska 17, II p.
poleca 445

Samouczki „Argus“
umożliwiający w b. krótkim czasie prakt. nauzenie się języków: niemiec., franc., ang. lub włosk., bez pomocy nauczyciela. Cena K 11 40 za egz. oprawny. Opracowanie dla ludu K 5 40 h.

Słowniki
niem.-polski i polsko-niemiecki, francusko-polski i polsko-francuski i t. d. po 9—, 15-80 itd.

Razmówki
polsko-niemieckie, polsko-franc. itd. po K 1 20, 2 40, 4, 6-80 itd.
Do wszystkich cen dolicza się 10% doł. droż.
Prospekty L. M. wysyła się bezpłatnie.

POSZUKUJE się kobiet
do roznoszenia gazet.
Wiadomość w Admin.
Gonca Krakowskiego.

OBUWIE
damskie, męskie, chłopięce i dziecięce skórzane boksowe, szewro i zółte różnej wielkości sprzedaje po niskich cenach: Agencya Handlowa M. Nurek Kraków, ul. Karmelicka 12, I piętro. 819

Kupuję i sprzedaję
złoto, srebro, brylanty perły i wszelką biżuterię nową i antyczną, zegary, zegarki oraz sztuczne zęby — płace najwyższe ceny.
JÓZEF CYANKIEWICZ
Zakład zegarmistrzowski i jubilerski 493
Kraków, Sławkowska 1. 24.

Okazyjnie do sprzedania
szafa biblioteczna, sypialnia modrzewiowa, komoda, płaszcz damski, futro (spód), lampa elektr. melatowa, buciki juchtowe męskie Nr. 41
Wiad.: ul. Straszewskiego 28. — Wystawa,

DOSTAWCA C. K. KLINIK UNIwersYTETU Jagiel. i SZPITALI KRAJOWYCH etc.
STANISŁAW BARAN
Kraków, Rynek gł. 7—8 (w podwórzu)
poleca: 893

NARZĘDZIA CHIRURGICZNE I-a jakości.
Umywalnie, stoły operacyjne, szafki na instrumenta, MIKROSKOPY, aparaty elektro-medyczne, BANKI, TERMOMETRY etc. — — —
CENY UMIARKOWANE! OBSŁUGA FACHOWA!

Konkurs.
Gmina miasta Skawiny rozpisuje niniejszem konkurs na posadę dwóch policyantów gminnych. Posada jest do obsadzenia zaraz — termin wnoszenia podań upływa 31/X. 1918.
Płaca miesięczna według umowy.
Warunki: Narodowość polska oraz znajomość czytania i pisania, nieprzekroczony wiek 45 lat — odpowiednie służbie policyjnej zdrowie i nieskazitelny charakter.
Inwalidzi do służby policyjnej zdolni mają pierwszeństwo.
Skawina 9. października 1918.
872 Zarząd miasta.
Ludwikowski m. p.

Namiastka skórzanych podeszew!
można ją szyć, kołkować, drzewem i żelazem, nieprzemakalna i trwała jak prawdziwa skóra garbowana, elastyczna w płatach
ERYK GROEHN, BEILIN-GRUENWALD
HURTOWNIE! 869 EKSPORT!

„WISŁA“ parowa pralnia bielizny, pralnia chemiczna i farbiarnia Kraków — Podgórze, Nadwiślańska 1. 10. poszukują:
1. prasowaczek. 755
2. robotnic dziennych.

Zawieranie
małżeństw i możliwość rozwodów obcopolldnych na Węgrzech
Praktyczny podręcznik w języku niemieckim. — Do nabycia tylko za poprzednim nadesłaniem kwoty trzech (3) Koron w Administracyi
Enerachts-Bibliothek
Budepeszt, VII 5, Rakoczi ul. 68. 811

NAJPIĘKNIEJSZA TWARZ!
i młodocianą pieć dostaje płasko i dziewczęta aż do późnej starości przez stosowanie się do mojej tysiącokrotnie wypróbowanej recepty. Wszelkie nieczystości skóry jak piegry, zaskrzynki, mury wątrobiane znikają! Na ładanie wysyłam każdemu tę receptę zupełnie darmo po otrzymaniu marki zwrotnej! 281
Proszę pisać do
L. Decker, Wiedeń 56, Faoh 19, Oddz. 52.

PRZEWIDY CYNKOWE
po 10.000 m 1.5—6 kwadr. milimetrów, izolacja gumowa i papierowa
PRZEWIDY ŻELAZNE 877
po 5.000 m. 1.5—6 kwadr. milimetrów, izolacja gumowa i papierowa
LINY ŻELAZNE (Hackethalseil)
600 m 50 kwadratowych milimetrów 400 „ 95
RURY IZOLACYJNE, ołowiane
po 10.000 m 11 i 13 m/m
ARMATURY do lamp półwattowych
oraz inne przybory elektrotechniczne dostarcza natychmiast ze składu
H. Paschhacker i Ska
Wiedeń, XVIII. Theresiengasse 71.
Adres telegraficzny: PÖCHHACKERKOMP.

Polskie ozdoby na drzewko
Wyrób krajowy słow. „Warstatay Krakowskie“
Ozdoby te przewyższają swą wartością wszystkie zagraniczne banalne świecidelka. Karton zawierający wszystkie wzory, wyrabiane przez „Warstatay Krakowskie“ kosztuje łącznie z portem Koron 30.—.
883 Wysyłają Zjedn. firmy
Drobner-Kraków.

Wysprzedaj.
Zawiadamia się, że wszelkie po dzień 1. października r. b. do farbowania, względnie czyszczenia powierzone nam przedmioty są wykonane i po składach do odbioru gotowe.
Nie wykupione rzeczy po dzień 10. listopada b. r. będą
stanowozo
wysprzedane.
„TĘCZA“ PRALNIA i FARBIARNIA, KRAKOW,
ul. Czarnowiejska L. 72. 889